

# Veïnats

DEL TERME DE CALVIÀ



*revista informativa i cultural*



50 pts

n° 65 - desembre - 88

# EDITORIAL

A partir de la presentació de l'avanç del Pla General d'Ordenació Urbana tothom ha començat a opinar sobre els temes presentats a l'avanç. A vegades, les opinions expresades tenen un matís clarament partidista -no sols relatives a partits, sino a interessos particulars- i segons les influències que pugui tenir pot fer arribar la seva opinió a més gent, -ja sia positiva o negativa- Vull remarcar aquest tema ja que des de fa uns dies, ja ha començat la campanya d'opinions damunt el PGOU de Calvià als diaris de Ciutat i molta gent -tal vegada per no informar-se als llocs adequats- serà la única informació que rebi. Per això, des de la Revista VEÏNATS volem fer la següent suggerència i donar, d'una forma ràpida i concisa, la nostra opinió.

La suggerència: Que tothom s'informi directament, sense intermediaris, del PGOU, almenys d'aquells temes que l'afecten més directament.

L'opinió: Primer de tot, assenyalar que, de moment, el que comentam no és més que un avanç i no el PGOU complet i acabat. El que si pareix definitiu són les anomenades "Operacions Estrella". Són les següents: la Marina de Magalluf, la ciutat del golf a Santa Ponça, la circumvalació a Peguera el parc natural de Na Burguesa i el passeig marítim entre Palma Nova

i Portals.

Els quatre darrers són els que pareixen a primera vista els més factibles i per tant realitzables. El primer pareix esser que aixecarà polèmica. Hi ha molts de doblers per mig i difícilment es podria realitzar amb una inversió pública, i per tant, s'haurà de comptar amb la iniciativa privada. A part dels problemes tècnics i legals que pugui plantejar la seva realització, hem de pensar que esteim parlant de projectes i no de realitzacions en firme. El Pla no obliga a realitzar tot el que és possible fer, sols dóna orientacions i normes per fer-ho.

Pensam que l'avanç del PGOU presentat mostra els objectius que serien desitjables per aconseguir convertir Calvià en un terme realment turístic -en el sentit que vol i s'ha marcat l'Ajuntament-, però no creim que tothom vulgui assumir aquests objectius i amb les traves que puguin posar, podrien retrasar, si no impedir, la seva realització.


Es com amb els mestres: volen que els nins aprenguin, però no basta amb la capacitat del mestre, s'ha de comptar més amb la del nin.

El curs ha començat ara. Esperem que tant el "nin" com el "mestre" puguin treure una bona nota; com a mínim un Bé. Millor si és un Excel.lent Tots sortirem guanyant.



**Es Kiosco  
papereria**

c/ MAJOR CALVIÀ



*Julian* FOTO ESTUDIO  
Calvià

**REPORTAJES**

Bodas - Bautizos -  
Comuniones - Fiestas.  
FOTOGRAFIA EN GENERAL  
Cl. Sor Rosenda Tel: 670464

REVISTA VEYNATS

P.M. 1/1.983

Han Col.laborat:

- Pep Rubio.
- A.V.
- Manuel Suárez.
- Pere Morey.
- Grup de Mestres.
- M<sup>a</sup> Dolores Cortey.
- S. Barcelo.
- Josep Suàrez.

Portada:

Lino Cabrera.

Màquines:

- Miquel Herrera.
- Pep Rubio.
- Carme López.

Muntatge:

- Miquel Herrera.
- Xisca Esteve.
- Pep Rubio.
- Carme López.

Ordinador:

Joan Vidal.

Han Coordinat:

- Miquel Herrera.
- Pep Rubio.

La Revista no ez responsabilitza del contingut dels articles publicats, que són d'exclusiva responsabilitat dels seus autors.

SUMARI

	<u>Pàgina</u>
Editorial .....	2
Noticiari Local .....	3
Opinió .....	4
Consell Econòmic i Social ..	5
Entrevista .....	6
Opinió política .....	10
El premi del mes .....	11
Imposts municipals .....	11
L'anell de Boken-Rau .....	12
Les Escoles públiques .....	16
La mentida del Cronio Calv..	16
Casament <del>licença</del> .....	18
Esports .....	22
Passatemp .....	23

NOTICIARI LOCAL

• Les obres de la Casa de Cultura de Son Ferrer ja han començat. Es prevou que estigui llesta per juliol de l'any vinent.

• El dimarts dia 22 de novembre, com ja és tradició, es va celebrar la Festa de Sta. Cecília a Sa Societat de Calvià. A la mateixa hi participaren tots quans desenvolupen activitats musicals al nostre municipi. L'acte va estar organitzat per l'Associació Cultural Musical Pere Josep Cañellas.

ESCOLA D'ADULTS'

Un nou èxit ha acompanyat l'inici del curs de l'Escola d'Adults. Ja hi ha més de 500 persones inscrites en els diferents cursos.

Els seus objectius per enguany passen per dos punts essencials: l'alfabetització i la formació ocupacional.

Pel que fa al primer, ja hi ha més de 100 nous alumnes que aprenen a llegir i escriure, i pel segon s'han fet varis tallers: tall i confecció, anglès, alemany i informàtica.

Si vos interessa rebre qualsevol tipus d'informació podeu telefonar al n<sup>o</sup> 68 64 14, durant els matins, o bé anar directament al Centre Cívic de Peguera (l'Escola Vella).

• Recentment s'ha aprovat el projecte de construcció d'un nou Poliesportiu Municipal a Magaluf. El seu cost és d'uns 410 milions de pessetes i reunirà un camp de futbol amb tribunes, vàries pistes de tennis i un gran edifici de reunions.

• La Comissió de Govern ja ha atorgat la licència de construcció per l'Institut de BUP. que es farà a Sta. Ponça. Tindrà una cabuda de 900 alumnes. Està previst que el proper curs els nins de ler. de BUP ja el puguin fer dins el Terme.

## EL FUTUR D'UNA COSA QUE ES DIU CALVIÀ

He assistit a la presentació del Pla d'ordenació urbana de Calvià i he estat llegint amb profunditat el resum del treball realitzat per l'equip d'arquitectes que ho han treballat.

Després de fer-ho, també estic treballant com a mestre la seva presentació als mestres del terme i als nins de les nostres terres.

A n'aquest moment crec que estic en condicions per a poder donar la meva opinió sobre aquest treball. I vull començar per els aspectes que jo veig negatius del mateix. De sempre he mantingut una posició contrària a la destrucció de la nostra natura, tan maltractada per aquest racó de Mallorca. Perquè la indústria turística és la indústria manco destructiva, com diu el nostre Batle, però amb això no deixa de ser molt summament destructiva. Per tant, el primer aspecte que observ és la part destructiva del mateix que s'exercirà sobre zones no destruïdes encara. Quan llegesc allò del "parc natural de Na Burguesa" tremol, perquè en el propi apartat que el tracta ja parla de "equipar-la ... amb miradors, restaurants, ... dotat d'accésos i instal·lacions adequades per al fi de gaudir-la". També se parla de fer aparcaments. Tot això vol dir construir i a dins un espai natura això és ni mes ni manco que destrucció

Per una altra banda no se defineix clarament que passarà amb la península de Cala Figuera i els seus penyassegats verjos i cales poc tocades, ara per ara, ni tampoc diuen res del litoral del Cap Andritxol, també verjo en gran part. Jo deman que es respecti moltíssim totes aquestes zones, la seva protecció total.

Un altre dels errors que he observat és que pensen ben poc en la gent que habitam i treballam dia a dia a n'aquesta "ciutat polinuclear turística". Fins i tot fa la següent cita: "Escuelas, centros sanitarios, de reunión..., ... no tienen sentido en la ciudad turística,..." I és que no se menciona per res el fet de que els que a partir d'ara, treballadors d'aquest terme que vulguem establir-nos, comprar una casa, etc en les terres de Calvià haurem de competir amb les grans multinacionals del turisme de qualitat per a poder comprar un solar, i per tant, haurem de pagar preus astronòmics per poder viure a Calvià. No se treballa amb profunditat el possibilitar la residència dels que habitarem a Calvià a llocs tranquils i que també siguin llocs d'alta qualitat de vida (si noltros hem de servir a un turisme de qualitat, vol dir que serem treballadors altament qualificats, i per tant exigirem, en la nostra vida privada unes altes condicions de qualitat). Deman que se potenciïn aquestes coses als llocs més tranquils allunyats de la feina diària com son la Urb. Galatzó, Son Ferrer, Es Capdellà i Calvià. I que es faciliti la residència al nostre terme a altra tipus de gent que no siguin exclusivament turistes.

Després d'aquestes puntualitzacions, crec que per la resta he de donar suport a aquest pla. Perquè suposa fer real el fet de la visió unificada de totes les zones. Perquè suposa un aturar la construcció indiscriminada, que possibilitava l'anterior Pla. Perquè suposa posar un poc d'orde dins lo que ja està fet i mal fet. Perquè s'ha pensat en una solució romàntica (refer en part El Salobrar) per a arreglar el caos de Magaluf. Perquè la solució de la circumvalació de Peguera és la més oportuna. Perquè és una convidada que serà ben acollida per el gran

## NOTICIAI LOCAL

capital (no hem d'oblidar que tots els regidors: els de centre-esquerra i els de dretes, tots desset votaren a favor del Pla. Per qualche cosa serà). Perquè és donar la raó, i per tant, de qualche manera retre un homenatge a un home que va donar molts d'anys, els darrers de la seva vida a n'aquesta idea: En JOAN COSTA. Perquè s'aprofita tot, fins i tot les terres de l'interior, subvencionant si és necessari el que siguin ben conreades. Perquè se crea la expectativa de reutilitzar les antigues cases de possessió com a centres hotel-granja, granja-escola, o altre tipus de negoci. Perquè transforma selectivament el futur de Calvià en un futur de qualitat. Per tot això dic que si a aquest Pla, si se compleix el respecte que la natura mereix, la poca que queda, i el respecte que els treballadors i residents d'aquesta gran empresa que se diu Calvià ens mereixem. Crec que si complissin aquestes dues condicions, fins i tot hi podria caber la restauració de part de la natura perduda, com el pobre puig de Sa Ginestra(i la seva cantera de grava).

Pep Rubio.'



**AAVV** la vila  
entre tots la farem amunt

El Consell Econòmic i Social de Calvià ja s'ha constituït. A un acte celebrat el passat dia 31 d'octubre al Poliesportiu es varen presentar tots els seus components i hi varen haver intervencions del Tinent de Batle Antoni pallicer, el Batle Francesc Obrador i el Vicepresident del Consell Econòmic de la Comunitat Econòmica Europea, José maría Zufiaur.

La relació de representants és la que segueix:

Representants empresarials.-

Sebastià Jordana, Pedro Ballester, Margarita Barceló, José Luis Barba, Javier Frontera, Jaime Bibiloni, Miguel Cortada, Miguel Gayà, Antonio Vilella, Joaquín Ranero, Juan Salvá, Antonio Bennassar, José Evián i José Cano.

Representants Sindicals.-

Federico Blázquez, Antonio Chaves, Lorenzo Bravo, Pedro Calvo, Antonio Copete, Antonio Garcías, Sebastián Lora, Francisco Cortés, Florentino Losa, Rafael Borrás, Manuel Domènech, Francisco Torrubia, Juana Bernal i María del Carmen Gutiérrez.

Representants de les entitats culturals.-

Josep Rubio Amengual (assoc. Cultural Musical Pere Josep Cañellas), Miquel Herrera Pastrana (Assoc. Cultural Musical Pere Josep Cañellas), Teresa Jordana (Cade cultural), Josep Rubio Terrassa (Veïnats), Joan Rubio Terrassa (Escola de Pares).

Representants d'Associacions cíviques.-

José L. Guzmán, Pedro Rivera, Francisco Salvá (Assoc. de veïns La Vila), Teresa Nieto.

Representants d'Associacions esportives.-

Luciano Gutiérrez, Felipe Domínguez, Pedro Verd.

Representants d'Associacions juvenils.-

José Manuel Campos, Ceferino Felipe (ES Falcó de Calvià).

# ENTREVISTA

## RESIDENCIA DE LA 3ª EDAT A CALVIA I ASSISTENCIA DOMICILIARIA

Hem entrevistat al nostre regidor de Benestar Social, Toni Pallicer per a demanar-li que ens parlés de l'avantprojecte de la residència per a la 3ª edat de Calvià, que sabem s'ha encarregat a un professional de l'arquitectura. Aquestes són les paraules que ha volgut arribassin a tots vosaltres:

"Lo de la residència ha estat una qüestió que ens hem plantejat molt seriosament, perquè jo personalment crec que hi ha una necessitat de cara al futur, i tal vegada al present, sobre tot de cara al futur de fer-la. Aquest ha estat el motiu més fort que jo he tengut, perquè crec amb això, d'intentar tirar endavant aquest tema.

Jo sé que totes les residències són molt cares, tant es fer-les com després s'explotació, perquè han de tenir uns serveis completíssims de nit i dia, neteja i uns costos elèctrics i de manteniment en quant a calefacció etc. Ara bé, jo entenc que els doblers públics són per gastar-los en atendre les necessitats que la societat té. I si la residència és una necessitat, idò s'han de gastar doblers amb això. Ara bé, per fer la inversió adequada se feren unes enquestes bastant completes amb unes 16 variables per intentar saber amb exactitud la utilització real a curt, mig i a llarg plaç. Encara no tenim els resultats complets, però un primer avanç sí que el tenim, per tant ja podem prendre una sèrie de decisions i molt prest totes. Aquestes enquestes arribaren a un 50 % de la població de Calvià i Capdellà com a núclis històrics allà on hi ha gent major; vàrem arribar de 60 a 92 o 93 anys i després a tot es terme amb un percentatge que anava a un 20 %.

S'avanç ha donat (no el tenim complet) que hi ha una necessitat a mig plaç ja interessant i de cara al futur és evident que sí. A curt plaç està per veure però hem de començar perquè a dins es nostre municipi se produeixen casos allà on aquest servei de residència seria molt útil. Per tant, hem decidit fer-ho com vàrem prometre.

Una vegada obtingut aquest avanç de resultats creim que en principi mos podem atrevir a fer una residència del següent modo: Hi hauria d'haver unes 25 habitacions individuals i unes 8 dobles (unes 40 places) de moment aquest nº d'habitacions podrien variar, depen d'aquesta informació que ens falta, però a més d'això, sa nostra idea és fer a sa planta noble es dispensari mèdic, amb sala per a pediatria, una per ATS, una per al metge, una sala de cures i una d'espera Això funcionaria independentment però conecat cap a sa residència; també un gran menjador i cuina amb "office" i un lloc per estar sa gent que tendrà sa residència. Un gran menjador perquè s'està detectant que hi hauria gent que hi aniria a dinar o sopar, més que inclús a estar. Després hauria de tenir una sala de gimnàstica per a tractament geriàtric baix el control del metge o ATS de guàrdia, i llavors hi hauria d'haver una sala molt gran, còmoda, ben orientada, en es sentit de que hi hagués sa possibilitat que es club de sa 3ª edat de Calvià (i això és tema del que jo he de parlar amb la seva directiva quan jo ja ho tengui més clar, ja que això són avanços) s'hi volgués integrar, fer-lis un local molt més gros perquè tenguessin allà el seu club i donar un poc de vida a sa gent que estigués a sa residència.

Si ells decidissin que no, no hi ha cap compromís ni un, en aquest cas l'adaptam a les necessitats dels

possibles residents.

Aquesta residència ha de tenir unes particularitats molt determinades: un tipo de dutxes especials, passadissos d'unes dimensions determinades amb passamans, ascensor, una bona calefacció ha d'estar ben orientada cap al sud, i sa idea és que aprofitant que està devora sa plaça nova, fer una connexió cap a sa plaça i que servesqui aquesta com a jardins, hi hauria un altra que seria el propi, però en aquesta plaça hi haurà més vida, ja que el que no volem és que sa residència sigui una cosa apartada i trista.

El tema de l'explotació em preocupa perquè és molt car. Hauriem de fer una mica de reglament que hauria de tenir dues grans línees: Una hauria d'anar a veure qui pot anar a sa residència, s'hauria de cercar una fórmula que no massifiqués, que no permetés que vengués aquí gent de tota Mallorca, sinó que fos es Terme de Calvià que tengués es benefici de sa residència, perquè no és just que amb els doblers des municipi i dels ciutadans de Calvià vengués gent de fora i en dos dies quedés plena.

L'altra línea va enfocada cap als costs. Haurem de cercar sa fórmula de que sa gent, com fa a Europa, pugui fer donacions de bens si no tenen una descendència directa, o que la tenguí, però que aquesta descendència, per motius varis, cregui que és millor que el seu familiar estigui ben atés, i cedesqui una part dels seus bens per ajudar al manteniment d'aquesta residència, i llavors, evidentment, tota aquesta part de la pensió que ja és lo clàssic, és a dir, donar una part de sa pensió per manteniment, inclús gent que per obligació ha d'atendre la vellesa d'un familiar llunyà, estaria encantat de tenir la possibilitat de poder cedir uns bens i rombre

un problema de consciència.

Aquestes dues grans línees estarien completades per gran cost que hauria de suportar l'Ajuntament a través dels impostos que es recauden; ara bé, com menos sigui aquest cost millor, perquè se podrien destinar a altres punts, ja que entre guarderies assistència social i altres, arribarà a esser un capítol tremendament important i que va a més.

Aquestes són bàsicament ses línees allà on volem enfocar es tema de sa residència.

S'arquitecte seria el de l'Ajuntament i així no haurem de pagar projecte només delineant. Volem que sigui un edifici integral, que no espanyi es conjunt de sa zona, guapo i comunicat amb sa plaça nova.

Ja tenim es plànol topogràfic i pens que s'avanç-projecte abans de Nadal. Aleshores, ja hauré parlat amb una sèrie de gent com sa 3<sup>a</sup> edat, per decidir el que hem d'afegir i el que hem de llevar, el que convé i no convé i una vegada ja ho tenguem decidit, presentar-ho al consistori per tirar endavant i comanar el projecte. Esper que per al final del 89 pugui començar.

En quant a assistència domiciliaria que és un servei molt nou i que està molt arrelat a altres indrets, està principalment basat en sa idea que sa gent major pugui aguantar el màxim de temps a caseva i no utilitzar residències, perquè aquestes són molt costoses i s'estat no pot atendre es cost, i no hi ha dubte que els interessats també ho prefeixen. Per accedir a s'assistència domiciliària hi ha d'haver unes necessitats molt concretes; ara bé, una vegada s'assistència social detecta casos d'aquests, fa un informe, el me dóna, i jo cada any faig una petició

a INSERSO diguent que aquesta persona determinada aconsegueix les condicions, demanam una ajuda a través de s'Ajuntament a INSERSO i aquest si veu que la petició es correcta envia doblers a s'Ajuntament i aquest paga ses hores que s'assistenta social fa a cada casa.

Sa idea és que si hi ha un vellet o un matrimoni que no pot valer-se, s'assistenta social vagi a fer es menjar, donar-lis sa medicina, que els ajudi a moure's, amb una paraula: ajudar-los a fi de retrasar al màxim l'anada a la residència.

L'any passat teniem una persona per a aquestes tasques, enguany hem sol.licitat a través de l'INEM un nou assistent social, i tirant endavant això, l'Ajuntament tindrà montat aquest servei amb dues persones.

Si hi ha qualque cas detectat que no entri dins ses condicions que es requereixen perque el subvencio ni l'INSERSO, l'Ajuntament podrà decidir pagar-ho ell mateix. Hi ha d'haver una certa solidaritat."

A.V.



# ESCOLA DE PARES DE CALVIÀ

PROGRAMA - NOVENBRE 1988

## LA PARTICIPACIÓ DELS PARES ALS CONSELLS ESCOLARS

Xerrada informativa a càrreg de MIQUEL PERELLÓ (Coordinador del programa Pares i Alumnes del M.E.C.).

### PROGRAMA

- Un model d'escola participativa.
- La participació dels pares en la gestió escolar.
- Què és el Consell Escolar de Centre?:
  - Definició
  - Composició
  - Competències
- Les properes eleccions a Consells Escolars: presentació de candidatures i procés electoral.

**DIA:** 23 de novembre. **HORA:** 17'30 hr.

**LLOC:** Escola de Palmanova.



- \* REPORTAJES
- \* VIDEO - CINE
- \* INDUSTRIALES
- \* UNIDAD MOVIL

C/. Amaller's, 3  
☎ 67 05 69

07196 CAPDELLA  
(Mallorca)



mille bambini '88 VII CERTAMEN NACIONAL DE INTEGRACION

~9~



**VII CERTAMEN NACIONAL DE INTEGRACIÓ MILLE BAMBINI**

La finalitat d'aquest Certamen és la de sensibilitzar a la població sobre el tema de la integració social, escolar, laboral i familiar de les persones amb minusvalies.

**PROGRAMA**

- Projectió del vídeo "Hijos de un dios menor".
- Taula Rodona "Comentari del vídeo i debat sobre el tema de la integració".

**Participants:** Albert Amorós (equip psicopedagògic municipal), Ferran Ribot (equip psicopedagògic del M.E.C.), Nèlida B. de Armeñanza (mare), Ricard Vila (mestre de suport a la integració de l'escola de Calvià) i un especialista en educació de nins sords (a concretar).

**DIA:** 28 de novembre.

**HORA:** 19'30 hr.

**LLOC:** Casa de Cultura de Magaluf.

**Patrocina:** INSERSO, MEC.

**Organitza:** Coordinadora Minusválidos de Baleares.

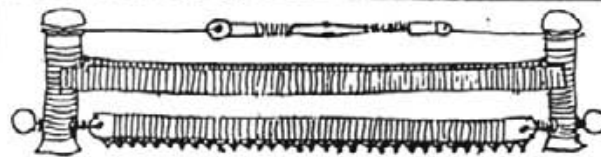
**Collabora:** Ajuntament de Calvià.



**ES FERRER  
DES POBLE**

**exposició:** C/ Major 12. OROLLÀ

**taller:** C/ San Mnr 2 Telf. 67.08.52. CALVIÀ



**FUSTERIA  
CALVIÀ**

**HNOS  
INSERTE**

c/Transformador.s/n



**FERRETERIA  
DROGUERIA**

**SAN SALVADOR**

c/ Mayor, 49 Telf. 670161

# OPINIÓ

## BENESTAR SOCIAL i PGOU

Fins fa gairebé un any i mig, els meus coneixements del que és un PGOU, i puc assegurar que els de quasi tothom, es reduïen a un conjunt de xifres que indicaven cubacions, altures, etc. i a una sèrie de noms en clau que només entenien uns quants escollits. Fou en aquells dies, ja passats, quan el nostre Batle em va fer reflexionar sobre l sentit global que té l'urbanisme i, sobretot, les seves dues darreres paraules, autèntiques reveladores de l'enigma: "Ordenació Urbana, Ordenació de la Ciutat".

Després d'això, és fàcil recórrer a l'ús (d'aquella manera, és clar) dels antics silogismes i arribar la conclusió que si ordenam la ciutat, el que feim és "ordenar" la vida ela ciutat o, el que és el mateix, prendre en consideració l'individu i establir un conjunt de normes i orientacions que, a curt, a mig i a llarg termini el beneficiaran particularment i, a través d'ell, la totalitat del municipi.

Si pensam una mica en el paràgraf anterior, veim com té una marcada incidència la integració municipal i la consideració de pertànyer a un sol terme i sentir-s'hi identificat. Evidentment, ho aconseguirem plenament quan també s'assoleixi el tan anomenat estat de benestar social.

La millora de la qualitat de vida a Calvià ens arribarà a través de la via econòmica i això necessita d'una programació i una definició d'objectius.

L'Ajuntament de Calvià ha entès el procés i l'ha realitzat. Això ens ha duit a definir Calvià com un municipi turístic i reconèixer i deixar ben clar que aquesta és la principal indústria que tenim, la que ens permet els llocs de treball i l'entrada de doblers i, per tant, la que hem de cuidar.

Es precis tenir aquest darrer punt ben clar per comprendre que no se'l pot deixar de banda dins un PGOU a Calvià. Mentre el nostre municipi mantengui l'estatus turístic, mentre ens esforcem a millorar la qualitat dels visitants que rebem, podrem disposar tots els veïns i, a través d'aquests, l'Ajuntament, d'una situació econòmica fevorable que ens permetrà de desenvolupar programes encaminats directament cap a un altre dels grans objectius municipals: La protecció dels residents.

El turisme, i la definició que se'n fa dins el Pla General, generaran la riquesa suficient per tal que Calvià pugui disposar de les Escoles i Casals de Cultura necessaris, de programes amplis d'alfabetització, e zones esportives, e tc., i encara més important, farà que, de l'esforç solidari, en surtin els mitjans necessaris per atendre els sectors de població menus afavorits a través dels Serveis Socials.

Tenir una clara definició d'objectius és bàsic dins qualsevol Ajuntament. Nosaltres l'hem feta, i encara més, hem tengut la gran sort de poder reflectir-la a la més gran de les responsabilitats que un equip de govern pot afrontar: EL PLA GENERAL D'ORDENACIÓ URBANA.

D'aquest i de tots nosaltres depèn que Calvià arribi a bon port.

Manel Suàrez i Salvà.  
Regidor de Cultura, Educació  
i Serveis Socials.

ELS IMPOSTS

El passat dia 11 d'octubre es va celebrar el plenari municipal on s'aprovaren varies modificacions a les ordenances fiscals. A continuació relacionam les més destacades:

- Regulació de l'impost sobre publicitat: Augmenta en un 4 %, però si l'anunci està en llengua catalana serà bonificat en un 50 %.

Servei d'Escoles Municipals.- Augmenta en un 11'11 %, per tant, la quota mensual a pagar pels pares serà de 10.000 ₧.

- Licències Urbanístiques: passen a un 2%.

- Taxa per clavergueram, de puració, etc.: El servei queda establert en 100 ₧. per vivendes, 250 per comerços i 75 per cada plaça d'hotel.

- Recollida dels fems.- Augmenta en un 6 % de manera global. Per separat es pot dir que en els hotels puja un 10 %, en el comerços en un 6% i a les vivendes en un 3%.

- Impost de circulació de vehicles: Representa una pujada d'un 3 %.

- Preus per utilitzar el Serveis Esportius Municipals: Els carnets d'abonats queden així: Familiars a 6.000 ₧. individuals a 4.000 ₧. juvenils a 2.600 ₧ i pels no empadronats a 8.000 ₧.



Ultramarinos MDR.  
Pescados Pto. Pollença  
c/ CA. NA. CUCO .4. CALVIA



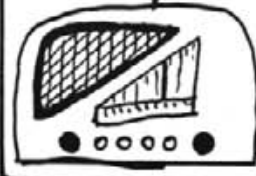
JUAN CARRILLO  
**PANADERIA**  
C/ Mayor .3 CALVIA

EL PREMI DEL MES

La maquinada d'aquest mes és tota per en Juan Riera, que escriu habitualment al Diario Baleares, i que es permet dir continuament mentides sobre el nostre Municipi i pretén enganyar a tots els seus habitants.

També es pot fer extensiva la maquinada a tots els demagogs que circulen pel nostre poble.

LA PUBLICITAT ARRASA.  
JUAN RIERA, EL 1er "PERIODISTA"  
AMB SPONSOR OFICIAL:  
"G.P.L., DANOS MAS MARCHA"



BAUZA



JUGUETES  
OBJECTES DE REGALO  
ELECTRODOMÈSTICS

c. mayor 34 calvin

### L'ANELL DE BOKEN-RAU

La capella encara hi era, però la remor que eixia era distinta, una melopea, un cantusseig com a flamenc que sortia d'uns altaveus muntats dalt de la teulada.

-Si que ho han mudat de pressa!- pensà.

Però llavors veié la mitja lluna al lloc on s'havia dreçat sempre la creueta.

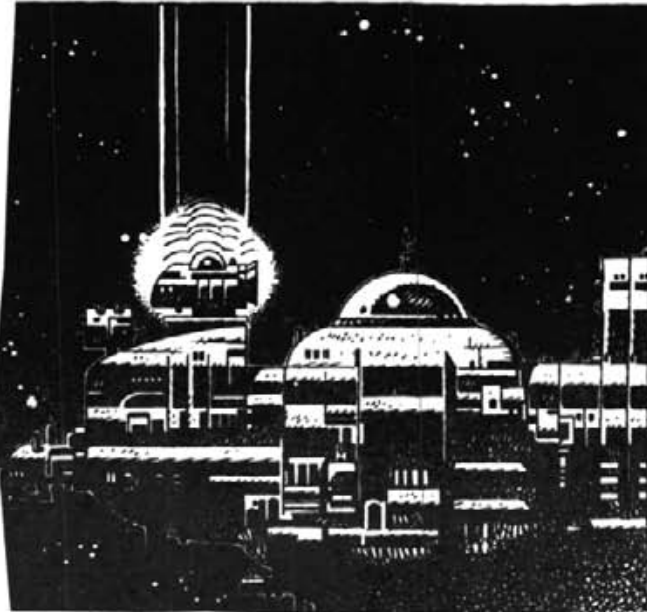
Hi anava a entrar, però un home amb un turbant l'informà que per a entrar a la mesquida, s'havien de llevar les sabates.

Aborronat, es girà cap al poble. En tre els xiprers hi havia cordes amb roba estesa, molt apedaçada i de colors esvaïts, i els escalons quasi no es veien, de tants de plàstics i papers que els cobrien. El Puig de Maria tenia el color tot socarrat: no quedava un arbre sense cremar en tot el puig. Ni a cap altra banda.

Dalt de la torre de l'ermita tronaven unes lletres lluminoses: HOTEL TUI. Una carretera nafrava el coster com un raig de ganivetades. Moltes de les casetes d'hort, que abans s'escampaven per la contrada, com gorrions pel rostoll, ara tenien totes una estesa de gespa al davant, d'un verd tan fals que hom endevinava d'una llegua lluny que era artificial.

D'allò que abans era el "camp llaurat que mai rella ha tocat" de les teulades del poble, en sorgien ara per tot arreu torres d'apartaments com caps, amb taques d'humitat i crulls que demostraven ben a les clares que aquestes vivendes pertanyien a proletaris. Devers Alcúdia es veien fumejar les grans torres cilíndriques d'una central nuclear.

A l'hortet devora la capella, un home vell mirava impotent com un esbart de turistes rossos i grassots,



mal vestits i cridaners, li plomaven un taronger.

-Però senyorets, me'n deixin qualcuna per a mi, tinguin compassió!- els cridava, amb l'únic resultat que començaren a tirar-li terrossos, fins que el malanat s'hagué de refugiar dins sa barraqueta, coberta amb plàstics travats per pedres. Qualcú segurament li havia pres les teules per a qualche "typical bungalow" d'aquells en què vivien els turistes benestants.

Horroritzat, en Bernadet decidí de tornar al seu any, no sense abans posar el programa de gran velocitat i començar a tirar un raig de pedres a aquells grollers de turistes, que no saberen d'on els venia aquell ruixat, espés com una calabruixada, i ho hagueren de donar a les cames, per a no veure's esclafats davall d'aquell roi seguit de macs i còdols.

-No comprenc què ha passat-es, deia l'al.lot quan havia tornat al nostre temps.

Comprovà la situació de l'anell i decidí de tornar una altra vegada al 2002, no fos cosa que s'hagués errat.

Estel-nin.  
Boken-Rau.

Flash!  
Tiiiiit!

La capella estava esbucada, els xiprers, cremats; el poble quasi completament enrunat, encara que qualche filet de fum indicava que així mateix quedava vida entre els enderrocs.

El Puig Major semblava més petit, com mossegat, i relluïa amb una fosforescència sinistra. Un so llunyà de corns féu mirar en Bernadet cap a la mar. S'acostaven uns vaixells de metall, com els que ell coneixia, però navegaven a força de vela i rem, com si no tinguessin combustible o si ja ningú no sabés engegar les màquines.

De pel mig de les runes sortia gent; semblaven tots molt esverats i tots duïen bolics a l'esquena; un vent pesat i portador d'una olor corrupta li transmeté xiscles i plors llunyans.

L'enfilall de persones s'acostava cap al Puig de Maria, dalt del qual es veia una construcció semblant al santuari que coneixia en Bernadet, però tot enrevoltat d'una murada de pedra seca. Dalt de la torre, evidentment esbaldregada i adobada de qualsevol manera amb cose que semblaven ésser troncs i posts, hi flamejava una senyera. No era la mallorquina, ni la catalana, ni l'espanyola, sinó la negra i roja de Pollença. Devora el pal, una figureta sonava el corn, incansable, mentre el carrerany de formigues humanes s'enfilava coster amunt.

Al cap d'una estona, se sentí com un tro llarg i llunyà, i de la vorera s'acostà un escamot d'homes a cavall, sortits, segurament, de les naus.



Del poble encara sortia gent. Els cavalls s'acostaven més i més.

D'algunes de les cases de camp que no estaven encara esbucades del tot, començaren a descabdellar-se columnes de fum.

Els cavallers seccionaren el cordó de gent que volia refugiar-se al puig, i copejaven els que havien acorralat.

Els xiscles, ais i gemecs foren més intensos.

Dos o tres homes davallaren del coster del puig, en un intent desesperat de salvar els seus pares, dones o fills de les urpes dels pirates, però ben aviat els seus cossos immòbils puntejaren el camí.

El grup de cavalls ja se'n tornava cap a les naus, arrosegant amb cordes la guarda d'esclaus que havia caçat, quan en Bernadet, tot i fascinat pel paorós espectacle, cregué sentir un trepig darrera ell. De fet, si no hagués estat tan absort, se n'hauria adonat més prest que qualcú se li acostava molt poc a poc, com una aranya a una papallona.

Estava a punt de girar-se, quan una mà li agafà la mà de l'anell i una altra li arrabassà la senalleta del berenar, que, entre una cosa i l'altra havia oblidat completament. En sentir-se pres, es girà ràpidament, el puny alt per copejar el que fos. Però la seva mà no davallà. L'horror el deixà gelat.

Qui l'havia agafat era una vella arruada, calba i sense dents, amb la banda esquerra de la cara cremada, l'ull d'un color tèrbol.

"Allò" xisclà amb tota l'ànima, i en Bernadet amollà la senalla per a no sentir aquell plant esfereïdor.

La vella l'agafà per la mà i l'estirà cap a un forat entre les runes de la capella, dient:

-Que has perdut el seny? Quan vénen els homes de la mar, tothom s'ha d'amagar, i sobretot si hom és jove i sencer com tu.

Ell es deixà dur a un cau pudent d'excrements humans, suarda i menjar guardat massa estona.

Allà amagats, aguaitaren l'exterior



2



## El ☀ que no tenia memòria

Fa molts, molts anys hi havia un ocell i un altre que eren amics i vivien junts. Una vegada el... es va descuidar de passar durant molts... per aquell paisatge i l'... tenia fred perquè no estava cobert de... com el seu amic. Llavors l'... va demanar a l'...: «... amic vés a buscar el... que no tinc...» «Però l'... li van contestar: «No hi puc anar, vola molt alt i no sé tornar» I l'... ho va demanar a un... que passava per allà: «... lleuger, vés a buscar el... que jo no en sé». Però el... tot sol no s'hi veia amb cor i li va respondre: «Hi aniré amb el... que en sap el... i ho farà content. I quan el... va començar a bufar el... li diu: «... ventent anem a buscar el... que tenen fred». I entre tots... li va dir van portar aquell... despistat. I amb el... van tornar les..., les..., les... I tot el paisatge va tornar a somriure.



per unes retxilleres, i pogueren veure com un ocell quasi sense plomes saltironava per en terra, provant d'aglapir amb el bec atrofiat les miques caigudes de la senalleta.

Quan més capficat estava l'ocell en la seva tasca, li botà al damunt una rata roja, amb unes orelles tan grosses com les d'un conill i una cua revestida d'escates, i el devorà allà mateix.

-Què són aquests animals tan horribles?

-I qui ets tu, que d'això t'admires? O encara no saps reconèixer els animals mutants per mor de la radioactivitat? !Creus que la cara, me la vaig deixar així amb la planxa elèctrica... quan encara hi havia electricitat?

-Madona, jo acab d'arribar d'un altre temps i just voldria tornar-hi; però abans m'heu de dir què ha passat ací, i us donaré tot aquest menjar.

-Ja res em ve de nou, així que t'ho contaré. Fa... no sé quants d'anys, poc després d'entrar Espanya a l'OTAN, esclatà un coet atòmic dalt del que aleshores era el Puig Major, i se'n dugué l'observatori; però deixà un núvol radiactiu que ens ha cremat i afectat a tots, homes i animals, així com ens veus; a mi, que vaig néixer fa vint-i-dos anys, i en tenc vuitanta de desgast biològic. La pluja de bombes atòmiques i de neutrons arrasà tot el món que es deia "civilitzat" i ara ens trobam altra vegada a l'Edat Mitjana, com si haguéssim caigut al segle VI; un caos poblat de monstres, on l'única llei és la de la selva, del més fort, com aquest covard de Senyor del Puig, encastellat allà dalt en lloc de baixar a defensar els súbdits. Se sentí un trepig, i la dona es portà un dit als llavis.

Per un clivell del mur, l'al.lot

pogué veure un homenot vestit amb uns calçons vaquers molt espelleringsats i una brusa de dona. A la cintura, hi duia un matxet; a una mà portava un fuet amb una bolla de metall a la punta, i amb l'altra sostenia les regnes d'un animal, que tenia l'alçada d'un cavall, però la pell, el cap i les urpes eren d'animal carnisser, potser d'un moixarro disforjo.

L'animal ensumava, ensumava.

-Sents olor de carn humana? -li demanava l'homenot -Ja en menjaràs aquesta setmana!

El cavall-moix acalà el cap i el ficà dins el forat de l'amagatall on eren ells dos. El cervelló d'en Bernadet funcionava a tota velocitat. Podia tornar-se invisible, però no volia abandonar la dona.

L'al.lot posà les mans devora la boca, formant botzina, i cridà a l'orella del monstre:

-Uau uau! Bububú!

Els gens del moix mutant encara se'n recordaven que el lladruc d'un ca significava perill, i pegà tal capgiró que el genet botí de la sella i es pegà una sòtola feresta, que el deixà estormeiat, mentre el moixarro fugia escala avall.

La dona sortí de l'amagatall i fermà fortament el pirata amb el seu propi fuet.

-Ja tenim un altre esclau! Ara, fuig d'ací, torna al teu temps, si encara pots. Ací se'ns ha complit a la fi la profecia que jo vaig cantar quan era petita:

Gran foc del cel davallarà

Mars, fonts i rius, tot cremarà

Rient a grans esclafits esquerdats, prengué el matxet del pirata i enfilant-se dalt del pedris, es posà a cantar la sibil.la a grans crits:

"El jorn del judici... ja ha arribat, jovenet, ja ha arribat, ah ah ah!

Parrà qui haurà fet servici. Tothom n'ha fetes de sevícies, per a poder viure, ah ah ah!"

En Bernadet tornà al seu temps, es garrifat; no comprenia res.

Al sendemà anà a la tomba d'Udjat hem-f, i l'invocà, pronunciant tres vegades el nom del faraó.

Ubedient, el vell sacerdot comparegué.

-Quan em digueren "descansa en pau", no devien tenir-te en compte a tu, pel que veig. Què vols ara?

-Udjat-hem-f! He viatjat al passat i he après molt sobre la nostra història, però he anat tres vegades a l'any 2002 i he trobat tres futurs diferents. Es l'anell que s'ha espanyat, o què passa?

-No, Bernadet; l'anell funciona beníssim; i és que el passat sols és un, però hi ha infinits futurs. Aquell de tots els possibles, que realment succeirà depèn tan sols de tu i de tots els teus contemporanis. Un vot a una urna, una anada a una manifestació, un article a un diari, una botella que deixes de tirar al bosc, una ajuda que dones a un altre, tot influeix en més o menys mesura sobre el futur. Mira-t'hi bé, doncs, amb el que fas. El futur és teu, i has d'actuar com si SOLS depengués de tu. I ara deixa'm dormir. Tenc molta son. Et desig tota la sort que mereixes.

En Bernadet romangué una estona mirant de fit a fit Udjat-hem-f. Llavors es tragué l'anell i l'hi tornà.

L'egipci sacsà el cap, somrient, i el recollí perquè comprenia per què ho feia.

En endavant no li caldrien anells. Havia de bastir ell tot sol, amb les seves forces, el futur que volia per al seu país.

Puig de Maria, Agost 1981

PERE MOREY



**GRUAS CALVIÀ**

**SERVICIO PERMANENTE**



**69 08 28 - 68 09 70**

**67 04 63**

**CALVIÀ-MALLORCA**

### LA MENTIDA DEL "CRONICÓN CALVIANER"

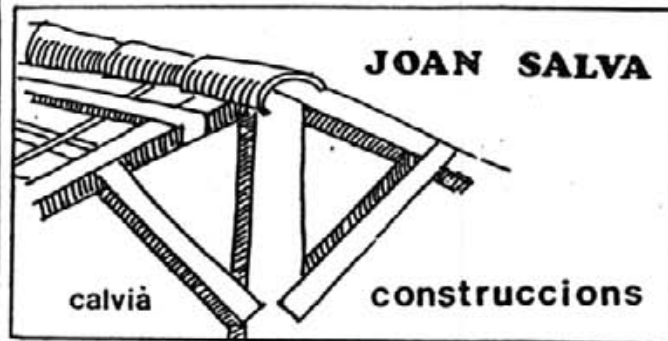
Resulta sumament curiós veure l'añany que demostra tenir el cronista Juan Riera del Diari Balears en denunciar constantement la corrupció a que està sotmés l'Ajuntament de Calvià per part del seu equip de govern, i la manca d'escrúpuls dels seus Regidors.

Independentment del fet de la crítica, que només és constructiva quan és certa i basada en veritats, el que està fent aquest senyor és acumular un total desprestigi de ap a una institució ciutadana i democràtica (encara que, per ell, i veient la història del seu periòdic i la dels seus "informadors" municipals, aquesta paraula encara fa mal a les orelles).

Les informacions falses i tendencioses com les seves l'únic que fan es confondre els ciutadans i desprestigiar les institucions sorgides d'una voluntat popular, que és la que indica el tipus de govern i de batle que vol al seu municipi.

El cronista Juan Riera no fa cap favor a la professió periodística publicant informacions falses, sense verificar-les mai, sense contrastar diferents punts de vista, i mostrant una sospitosa parcialitat que únicament beneficia a un partit "Gente del Pueblo" (no vos sembla sumament sospitós?). I encara s'atreveix a dir que la Revista Veïnats només fa defensar el Batle de Calvià perquè rep una subvenció municipal!! I ell, què deu rebre?!

Estigui ben segur, estimat autor del "Mentider calvianer", els seus escrits fan més mal que bé, i el principal perjudicat en serà vostè.



### LES NOSTRES ESCOLES PÚBLIQUES

Difícilment podrem trobar a Mallorca, avui, unes escoles més dinàmiques, amb més inquietuds, i participatives que les escoles públiques del nostre Terme. D'això en part n'es culpable el Departament de Dinàmica Educativa de l'Àrea de Cultura del nostre Ajuntament, com en bona lògica s'havia d'esperar. Perquè, probablement cap altre municipi de Mallorca se'n preocupa de protegir i fer avançar la pedagogia pràctica escolar com el nostre. Si un mestre destinat al terme de Calvià té ganes de fer coses troba mitjans tècnics, econòmics i d'assessorament més que suficients per a moure's. Això crea una vida escolar, a nivell de mestres molt intensa que va envoltant de cada vegada a més persones, fins i tot les més negades a aquesta "moguda" cultural educativa.

Probablement això donarà molt prest els seus fruits, i concretament aquests es veuran en dues assignatures pendents de l'escola, en general, i sobretot la pública.

La primera és un problema greu de les escoles estatals, i és el fet de que tots els alumnes d'alguna manera rebutjats socialment, familiarment, amb algun tipus de problema personal, social o familiar, marginats a nivell de classe, d'escola, els nins difícils, els nins amb males notes cauen tots dins l'escola pública ja que, en darrer extrem davant la negativa a ser acceptats per les escoles privades o concertades tots aquests nins cauen dins les públiques.



Aquests nins formen el gros de l'alt percentatge de fracàs escolar

Aquests nins no són cap perla. Normalment molesten dins la classe, interrompen el ritme normal de la classe; etc. I això és un greu problema pels mestres que l'han de patir.

Però davant la crisi comencen les solucions, i ja a n'aquests moments tenim escoles del nostre terme que plantejen cara amb molts de recursos a aquest problema i els èxits comencen a veure's, encara que de forma parcial. Aquests nins són tractats de manera individualitzada, filant molt prim, amb ajut d'equips psicopedagògics (municipal i del MEC), amb suport dels assistents socials de l'Ajuntament, etc. i podem dir que aquestes aigües comencen a anar per el seu llit.

L'altra assignatura pendent és la integració total de l'escola en la zona on està. Aquest problema es manifesta, especialment en la relació amb els pares i com a resultat té la poca participació dels pares en la vida escolar. Les nostres escoles són poc conegudes per la societat que les envolta, perquè, normalment són escoles tancades dins elles mateixes. Són escoles on podem garantir que es fa una feina però aquesta feina no és coneguda, i per tant, no és valorada. Les nostres escoles, en aquest aspecte estarien dins la època del "Despotisme il·lustrat: todo para el pueblo(nins i pares), pero sin el pueblo".



I és que noltros, els mestres, hem sortit d'una època on el mestre era una de les autoritats del poble, juntament amb el batle, el capellà, el metje i l'apotecari. Era un temps en que la societat creia a les autoritats a força de bufetades. Eren temps d'una societat autoritària.

I de còp i volta ens arriba la societat democràtica, quasi sense avisar, i ens agafa en pilotes a tots. Però la gent ben aviat s'acostuma a la part més fàcil de la democràcia: la llibertat d'expressió. I els mestres nedam, perquè tot aquell respecte a n'el que estavem acostumats s'esvaeix de la nit al dia. I és que ara la tècnica a treballar és el convèncer a la gent. I com que la gent no té pèls a la llengua ens veim maltractats de paraula i alguna vegada de fets i tot. I la nostra resposta és tancar-nos dins el nostre món laboral, a fer feina amb els nostres nins dins la nostra classe. I als pares: una barrera de setanta pams d'alçada perquè no puguin entrar i els que hi entrin fotin tal sotregada que no els quedi ganes de piular. El resultat és com hem dit abans la nula participació dels pares en les escoles.

Però les primeres crítiques a aquest estat de coses comencen a sorgir: Però això que feim és una beneitura: si noltros féssim participar als pares, dins d'unes normes generals ens llevarien una bona part de feina, i entendrien lo difícil que és estar en tensió durant cinc hores davant trenta-cinc nins que te provoquen constantment, i comprendrien el perquè els mestres necessitam unes vacances especials...

Com deim comencen a sorgir dubtes però el camí és llarg encara. Les nostres escoles, ben segur el correran tot.

Un grup de mestres dinamitzats.  
Terme de Calvià.

CASAMENT TICUNA

Amazones, Colòmbia

L'assumpte idiomàtic per terres amazòniques és força complicat; les diferents tribus de la selva parlen quètxua (o inca), kansà (o coxe), siona o whitoto amb tots els seus dialectes: ocaina, bora, andoke, miranya, carijona, iucuna, macuna, matapí, cocama i iagua.

No fa gaires anys que els whitotos anaven completament despullats. Amb l'arribada dels missioners van decidir de posar-se alguna cosa només per anar a l'esglèsia. És inoblidable la visió d'un rosari de l'Aurora, que el missioner feia els dissabtes al vespre. Era un espectacle sorprenent. A més de la gent, seguien la processó tota mena d'animals domèstics: lloros, cugumbres, xirricles -aquests darrers, uns ocells molt semblants als periquitos-, camaranes o gallines, tots els quals superaven el nombre de persones que seguien devotament l'acte piados.

L'organització de les tribus és senzilla. Un capitost les governa i, a les famílies, és el cap de casa qui mana i governa totes les coses, fins i tot les més insignificants, atès que la dona no té altre paper que el de serventa de tota la família i dels capricis del seu amo i senyor. És una raça més aviat baixa d'estatura (un metre cinquanta-vuit centímetres els més alts) amb una gran resistència física. Eduquen els fills amb poca severitat i les dones desconeixen l'art de fer agradable la llar. Els infants mascles aprenen des de molt petits el maneig de les armes i dels remos.

Per acabar aquesta breu pinzellada de la selva amazònica és imprescindible parlar de la piranya, aquest peix terrible, devorador de carn humana. Té una certa semblança amb el llenguado

i una llargària d'uns vint-i-quatre centímetres. És perillós i molt sanguinari, tant per l'home com per a altres espècies ictiològiques. Té els ulls grossos i les dents tan esmolades que a cada dentegada que clava s'emporta un bon tros de carn; el gust de sang l'embriaga, i com en el cas dels taurons, si una comença a devorar alguna cosa, al cap de poca estona són munió les que s'hi ajunten. Hi ha dues menes de piranyes: una de petita i vermellosa i una altra, més gran i fosca, que és la més perillosa. És ben normal topar-se amb esquelets de gent ofegada que aquests peixos s'han encarregat de deixar completament pelats. A molts indis els manca un dit o algun altre membre que han perdut en ficar-se al riu oblidant l'existència de les piranyes. Per això pot resultar sorprenent contemplar la suavitat i la lentitud de moviments dels nadius quan puguen a les barques i voguen suaument per tal de no fer noure l'aigua. Aquests animals ataquen qualsevol cosa viva o morta. Es diu



**Super Ca na Bosca**



Calle Mayor, 60 — Teléfono 67 01 07  
CALVIA (Mallorca)

que si un gos travessa el riu, li arrenquen la cua a mossegades, que s'emporten un bon tros de peix que s'hagi agafat a l'ham d'algun pescador i que fins i tot es mosseguen entre elles per tal d'aconseguir la presa. Tenen força per frenar un sedal de coure com si fos un fil de cosir i els pescadors es veuen obligats a posar-hi tres filferros gruixuts per poder pescar sense "intermediaris"

Treure una piranya del riu és tot un espectacle: xisclen, criden i rondinen mentre ataquen rabioses tot el que els envolta. Fins i tot un cop mortes sembla com si encara conservessin la seva ràbia. Hem tingut ocasió de veure una piranya decapitada ja feia més d'un minut, que encara mossegava la mà del qui la tocava.

Per obtenir un exemplar d'aquest animal cal untar una corda amb sang de mico i llançar-la a l'aigua. Immediatament s'hi arrapa tan fort que és difícil treure-la fora...

La selva amazònica té bel·leses exòtiques i temibles com l'horripilant feresa d'aquest animal, però també té la bellesa captivadora d'una flor com el lotus o costums tan estranys com el casament dels ticunes. Tal com diuen els seus habitants, la selva és de Déu i del Dimoni.

Pacotua ja era una dona.

Acabava de complir dotze anys i feia dos mesos que l'havien tancada al corralet-forma de cercle de parets altes, fetes amb un jonc especial. L'estança era decorada amb colors llampants i dibuixos enigmàtics i misteriosos que els nadius es neguen a explicar als visitants.

Durant aquest temps la noia havia après a teixir, a fabricar hamacs, cistells, cordes, olles, plats i tot el que cal per esdevenir una bona mestressa de casa. Ja es podia casar.

Prop del pleniluni, i al conjur fet pel Buburi i l'Auricana, els convidats al casament arriben a la casa en un gran nombre pel fet que, de totes les famílies, hi van del més vell al més petit i aquesta multitud omple totalment el pati de la casa.

Tots parlen en veu baixa i l'ambient és d'expectació. Molts dels assistents -familiars la gran majoria- han vingut de lluny, viatjant dies i nits per assistir al casament.

Tota aquesta gent, si no estiguessin acostumats a veure-les, segurament s'admirarien davant les flors imposant del lotus anomenat "Victòria Règia" i, que els indígenes han batejat amb els noms d'irupé, que significa en guaraní "plat d'aigua"; uapé, uape-acú, o bé aupe-la puna en paila; capuna atunsisac, que vol dir "la gran flor" en quètxua, jurupay-teaña, o "ham del diable", i, encara, segons la llegenda, "estrella de l'aigua".

La llavor d'aquesta flor meravellosa es conserva dins del fang quan les aigües se'n van i germina quan puguen amb la revinguda de riades. Les fulles tenen d'un a dos metres de diàmetre i per la part superior són d'un color verd maragda molt lluent. La forma és rodona, amb una franja al voltant de color rosa-malva. Per la part de sota són morades i amb punxes. Les flors, molt blanques quan neixen, es tornen d'un color carmí rosat a mesura que van creixent i cada pètal té de vint a trenta centímetres.

Com deiem, Tots els convidats al casament no paraven l'atenció que aquestes flors sorprenents mereixen a qui les contempla per primera vegada ell les tenien massa vistes.

Tots els convidats, això sí, portaven una bona provisió de massato, una beguda que s'obté fent coure la juca, pastant-la després i afegint-hi sucre per fer-la fermentar ràpidament. Això ara, és clar, abans era tradicional que les dones més velles de la tribu es dediquessin a mastegar una part de la juca per barrejar-la després amb la resta.

Abans de beure-la, aquesta pasta es barreja amb aigua i, escalfant-la, la fan servir per esmorzar. També serveix com a refrescant i encara podem afegir que és l'aliment bàsic de molt gent que passa dies només amb aquesta menja.

Una altra beguda -aquesta més inofensiva- és l'oxapo; es fa amb plàtans madurs, cuits i barrejats amb aigua, té un gust excel·lent i és molt nutritiva. Als casaments ticuna seria molt mal vist que, a més del massato que es porten els convidats no hi hagués d'oxapo amb gran abundància per part dels familiars dels nuvis. El que cal és que tothom surti amb el cap ben enterbolit.

La festa nupcial comença amb un ball de les dones amb abundància de moviments voluptuosos. Els homes, seguint el compàs del tamboriner van donant voltes a l'entorn de les dansarines, l'un darrera l'altre, sense cap altra variant que girar en sentit invers a cada canvi de melodia.

Tot això dura dos dies i, al tercer (que s'ha d'escaure en la nit del pleniluni) els homes es posen màscares grotesques fetes de llaxame imitant tigres, micos, lloros, serps i altres animals.

Els sageters esperen, col·locats un al costat de l'altre, una mica apartats de la gent.

A mitjanit es fa el silenci, i el nuvi, que es diu mirarank, es va acostant amb un caminar i un capteniment dignes i seriosos fins a aturar-se davant dels homes més vells i més importants de la tribu, els quals li posen dos manigots teixits amb tamshi i ornats de plomes virolades on, prèviament, han ficat insulas, unes formigues enormes que piquen molt fort. El nuvi suportarà aquell martiri un temps determinat sense proferir cap queixa ni donar a conèixer el seu sofriment amb cap ganyota.

Si surt airós i triomfant d'aquesta prova, un murmurí d'assentiment el fa digne del matrimoni.

A continuació arriba el torn

de la núvia, que fa acte de presència amb tantes coloraines al damunt que sembla l'arc de Sant Martí. Al cap hi porta una formidable corona de plomes de huacamaio i, a l'espatlla, una capa feta de fibra de xambira amb una quantitat tan gran de colors vius que fins i tot la pampanilla sembla discreta. Es tracta d'un indument ben usual que no és res més que un tros de roba que cobreix el sexe.

Llavors els arquers disparen les sagetes contra les figures i els dibuixos estranys pintats a les parets i al sostre de l'estança que fins aleshores ha estat presó de la núvia. Aquestes pintures representen els mals esperits que s'han de destruir per evitar la mala influència que podrien tenir sobre la futura esposa. Els homes, aleshores, amb les màscares corren perseguint els mals esperits que s'hagin pogut escapar.

La núvia es troba voltada de molta gent, la beguda va a dojo i la dansa es torna més i més esbojarrada.

L'endemà, en sortir el sol, els convidats, sorprenentment refets, tornen a situar-se lluint el bo i millor de les seves vestimentes, per començar altra vegada amb els balls, les cantúries, la música i el beure (el massato fa veritables estralls i escalfa els ànims més indiferents).

Al capvespre novament els sageters i els homes de les màscares fan igual que durant la vigília, però, ara, quan la núvia arriba, la fan asseure's a la gatzoneta damunt de l'aurruri, una estora feta amb el líber de llaxama que està profusament decorada. La noia es troba al bell mig del pati i tothom cerca lloc per veure bé l'espectacle. Aquest comença quan dues velles amb aspecte de bruixes s'agenollen una a cada costat de la núvia i amb una rapidesa sorprenent molt lloada pel públic, li van arrencant els cabells a grapats.

La víctima està gairebé insensibilitzada per la beguda, però de tant en tant fa contorsions de dolor, perquè les índies tenen els cabells durs i resistents. A cada grapat de cabells

arrencats, es pren un bol de beguda i així van continuant fins que allò que havia estat una cabellera ufanosa, negra i lluenta ha desaparegut totalment. Una bona fraga amb substàncies balsàmiques evitarà la inflamació d'aquell crani pelat i adolorit.

La noia ha demostrat que serà una bona i sofrerta esposa i mereix el premi d'una vistosa corona de plomes, que és l'obsequi de les seves amigues.

I novament retorna el ball. Al bell mig de les mallarugues els homes corren disfressats d'esperits malignes sobretot, el Yu rupari, déu malèfic, i el Macaco, mico immoral, tot perseguint la futura esposa, la qual procura escapar-se amagant-se darrera els qui ballen.

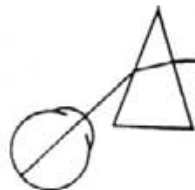
La festa durarà fins que es faci fosc i els tambors deixin d'eixor dar les orelles.

La parella llavors se'n pot anar feliç i adolorida cap a la nova casa.

Mirarank i Pacotua són el començament d'una nova família.

La Chorrera (Amazones), 1982

CORTEY; M.D., "Contes d'arreu del món"  
Lectures Moby Dick. Barna, 1988



**CENTRE ÒPTIC  
PALMA NOVA**

JOAN CAPELLA GARAU  
òptic-optòmetrista n° 3027

DEBUTACIONS

ADAPTACIÓ DE LENTS DE CONTACTE

REHABILITACIÓ VISUAL **Avenida de la Playa, 12 - Tel. 68 28 02**

21 05  
**Donam la  
mà als  
ajuntaments,**



**construïm  
Mallorca  
plegats.**

El Consell Insular de Mallorca du a terme en col·laboració amb els municipis petits de l'illa, un ambiciós programa de realitzacions que és el resultat d'una estreta cooperació en matèria tècnica, jurídica i econòmica i en una àmplia plataforma d'accions en els camps més importants de l'activitat ciutadana diària.

El Consell Insular de Mallorca ofereix als diversos municipis una ajuda inestimable en matèria d'assistència social als ciutadans, de foment de la cultura popular, de dotacions d'infraestructura esportiva als pobles, de potenciació de les activitats econòmiques i socials, de creació de llocs de feina, de construcció de carreteres, de protecció del medi ambient i de tot quant s'ha de menester perquè els petits municipis de la nostra illa puguin disposar d'unes dotacions d'infraestructura adequades a les seves necessitats.

**Per nosaltres,  
els més petits són els  
més grans.**



CONSELL INSULAR DE MALLORCA

# ESPORTS

## RADIOGRAFIA DEPORTIVA

Si en mi anterior "Radiografía" deseaba que siguiera la buena racha para algunos y mejor suerte para otros, en ésta podemos considerar y desear lo mismo para los mismos protagonistas.

En 1ª Regional Preferente tenemos al Maganova luchando por los puestos de cabeza, situado en su decimosegundo partido en segunda posición a un punto del líder. En la categoría siguiente, es decir, III división, el Cade Peguera en su noveno partido está en sexto puesto con once puntos y tres positivos. En cambio, el C.d. Calvià, en la misma categoría, aunque ha experimentado una ligera mejoría, todavía sigue en la zona baja de la clasificación. En II división B, el C.d. Santa Ponça sigue, después de diez partidos, en la última posición de la tabla con sólo tres puntos y siete negativos, y lo peor es que uno no ve cuándo va a salir de este puesto.

Y ahora, ciñéndonos concretamente al C.D. Calvià, diremos como ya queda expresado más arriba, que aún sigue rondando los últimos lugares aunque afortunadamente ya ha dejado la posición de colista.

El día dos de Octubre visitó al Felanitx siendo derrotado por un extraño 4-3. El siguiente domingo recibe al Ferrerías el cual se llevó un punto al empatar a uno. Seguidamente visita al Murense donde nuevo empató, esta vez a dos tantos. Después recibe al Santanyí y, como no, se registra otro empate también a dos, para en su posterior visita a Alcuèdia volver de nuevo a empatar a cero goles. El rey del empate, vamos. Y ya en el último partido a que nos referiremos recibe al Cala d'Or, nuevo en la categoría, y rompiendo lo que venía siendo tradicional, e olvida de los mepates y gana su primer partido de la temporada por 2-1.

Desde luego, se ha notado una ligera mejoría que esperamos y deseamos siga y se aumente, e igual deseamos para los demás equipos del término para bien del fútbol calvianense.

Que así lo veamos.

S. Barceló.

### Segunda División B

1. TERUEL	10	7	2	1	15	8	16	+6
2. Andorra	10	7	1	2	19	7	15	+5
3. Binéfar	10	6	3	1	13	6	15	+5
4. San Sebastián	10	5	4	1	16	7	14	+4
5. Palamós	10	6	2	2	21	11	14	+4
6. Osona	10	5	2	3	21	13	12	+2
7. Barcelona	10	5	2	3	18	14	12	+2
8. Tarragona	10	4	3	3	23	12	11	+1
9. AT. BALEARES	10	3	5	2	15	9	11	+1
10. SPORTING M.	10	4	2	4	10	10	10	0
11. Hospitalet	10	3	3	4	13	12	9	-1
12. Calahorra	10	4	1	5	15	15	9	-1
13. Endem-A.	10	3	3	4	10	17	9	-1
14. CALA MILLOR	10	3	2	5	7	11	8	-2
15. Arnedo	10	3	1	6	9	14	7	-3
16. Praga	10	2	3	5	9	21	7	-3
17. FOBLENSE	10	3	1	6	7	17	7	-3
18. Turram	10	2	2	6	12	22	6	-4
19. Aragón	10	1	3	6	7	13	5	-5
20. SANTA PONSÀ	10	1	1	8	5	26	3	-7

### Tercera División

1. MALLORCA	9	8	1	0	26	4	17	+7
2. Alaior	10	5	4	1	16	4	14	+4
3. Llosetense	10	5	2	3	15	10	12	+2
4. Manacor	9	5	2	2	11	8	12	+4
5. Ibiza	9	5	1	3	21	8	11	+1
6. Cade Peguera	9	4	3	2	14	8	11	+3
7. Arenal	9	4	3	2	13	14	11	+1
8. Islaño	10	4	3	3	9	10	11	+1
9. Felanitx	10	4	2	4	15	17	10	0
10. Ferrerías	10	3	4	3	9	11	10	0
11. Cala d'Or	9	3	3	3	8	7	9	+1
12. Santa Eulalia	9	4	1	4	7	9	9	+1
13. Constancia	10	3	3	4	13	17	9	-1
14. Santanyí	10	3	2	5	16	16	8	-2
15. Soller	9	2	3	4	11	11	7	-3
16. Hospitalet	9	2	3	4	9	13	7	-1
17. Calvià	10	1	5	4	14	25	7	-3
18. Alaró	9	2	3	4	6	14	7	-3
19. Portmany	10	2	2	6	10	15	6	-4
20. Murense	10	1	4	5	9	20	6	-4
21. Alcuèdia	10	1	4	5	5	15	6	-4

### Regional Preferente

1. FERRIOLENSE	12	9	2	1	21	8	20	+8
2. Maganova-Juve	12	8	3	1	24	9	19	+7
3. Cardener	12	9	0	3	23	13	18	+6
4. Escobar	12	6	5	1	16	10	17	+5
5. Porto Cristo	12	6	3	3	26	13	15	+3
6. AL RAHÍ	12	7	1	4	24	18	15	+3
7. Soledad	12	6	2	4	23	16	14	+4
8. Pollença	12	5	3	4	18	14	13	+1
9. España	12	5	3	4	11	12	13	+1
10. Esporles	12	5	2	5	18	13	12	0
11. Margaritense	12	4	4	4	15	12	12	0
12. La Unión	12	4	4	4	13	15	12	0
13. Rivo Victoria	12	3	5	4	16	18	11	-1
14. Artá	12	4	2	6	21	27	10	-2
15. Montuiri	12	4	2	6	17	24	10	-2
16. Andraitx	12	3	3	6	11	19	9	-3
17. Pto. Pollença	12	2	3	7	10	19	7	-5
18. Petra	12	1	4	7	15	26	6	-8
19. Son Sardina	12	1	2	9	8	31	4	-8
20. Campos	12	0	3	9	8	21	3	-9

**Verticales:** 1.-Nombre de varón. Sin rabo. 2.-Nombre antiguo de Irlanda. Cincuenta. altura de un punto del terreno sobre el nivel del mar. 3.- Célebre por su paciencia. Onomatopeya de un disparo. Labre. 4.-Campeón. Lugar poblado de pinos. Voz militar. 5.- Consonante. Orgía con mucho tumulto. Vocal. 6.-Excavación hecha para extraer algún mineral. Parientes. 7.-Consonante. Vasiija de barro que sirve para cocinar. Consonante. 8.-Patria de Abraham. Localidad murciana. Entrega, dona. 9.-Regálas. Nueva. Vete afuera. 10.-Saludo de despedida. Vocal. Pequeña elevación del terreno. 11.-Viento abrasador del desierto. Mediante aguja e hilo, remendar la ropa.

**Horizontales:** 1.-Aflojar o ceder en un negocio o discusión. Hombre traidor. 2.-Dios griego del amor. Mil. Título que los judios dan a los sabios de su ley. 3.-Al revés, significa repetición. Conocida marca de bolígrafos. Al revés, juego de naipes. 4.- Partícula inseparable. Conjunto de celdillas donde fabrican la miel las abejas. Al revés, patria de Abraham. 5.-Consonante. Molestia que causa una cosa que pica. Consonante. 6.- Lo tienen las ovejas. Materia orgánica que contiene la orina. 7.-Consonante. Sustancia grasa que generalmente e saca del cerdo. Consonante. 8.-Al revés, negación. Unir, confederar, al revés. Artículo neutro. 9.-Reptil ofidio, no venenoso, el mayor conocido. Alaba, ensalza. Siglas de socorro. 10.-diferente, que no es la misma. Consonante. Entrégame. 11.-Al revés, ventilan. Cortar árboles por la base.



**"la Caixa"**  
CAJA DE PENSIONES

**Calvía**



**Juguetes Gual**

E/. Mayor, 16  
Tel. 67 0190

# Es Mirall

Camí del faro  
(Junt Hotel Bríasa)

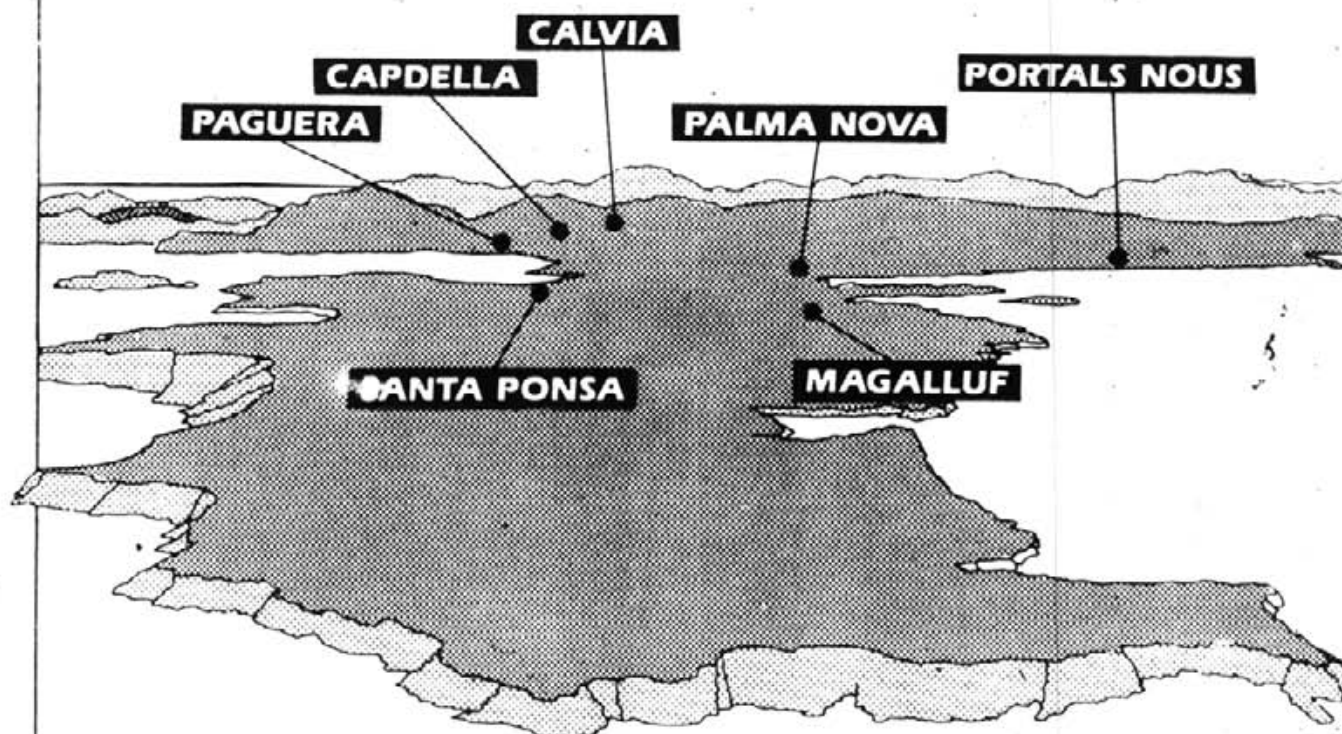
Dort de Siller



SE ABRE LA VEDA  
ANTE LAS PRÓXIMAS  
ELECCIONES A CONEJOS  
ESCOLARES

# "SA NOSTRA" ESTA AL SERVICIO DE CALVIA DE COSTA A COSTA

OFICINAS DE "SA NOSTRA" EN CALVIA:



CAJA DE BALEARES  
"SA NOSTRA"